3.

Göteborg
Torslanda 101A
RÖD
Boplatsområde, äldre
stenålder
Inv nr 49433
Fyndrapporter 1978

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport
Nr 1977:4

Ark. Ark. Glog. kam.

GÖTEBORGS STADSMUSEI
BIBLIOTEK

INV. NR 49433 FR-78

Dnr 180/79 26 JUNI 1979

RIKSANTIKVARIEÄMBETET OCH
STATENS HISTORISKA MUSEER
Box 5405
114 84 STOCKHOLM

Datum 1979-06-07

Dnr 1130/79

Göteborgs arkeologiska museum
Skärgårdsgatan 4
414 58 GÖTEBORG

Till riksantikvarieämbetet och statens historiska museer har inkommit fynd från ark. undersökning av fornl. nr 101 A, Torslanda sn, Bo

Undersökningen utförd år 1977
Rapport inlämnad 1979
Meddelande om Eder möjlighet att begära överlåtelse av fyndet har översänts

---

Fyndet har/~~har ej~~ begärts av Eder

Vid föredragning 1979-06-07 har riksantikvarieämbetet/statens historiska museer beslutat att statens rätt med avseende på ovannämnda fynd enligt 13 § FML överlåtes på

Göteborgs ark. museum

~~Fynden jämte förteckning över dessa kommer att översändas genom statens historiska museer~~

Enligt 13 § FML kan statens rätt till fynd överlåtas till museum som för framtiden har att taga erforderlig vård om föremålet. Mottagaren får icke utan riksantikvarieämbetets och statens historiska museers medgivande avhända sig fyndet.

RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Margareta Biörnstad

Margareta Biörnstad

Bl. A

RÖD TORSLANDA 101A
BOPLATSOMRÅDE, ÄLDRE STENÅLDER

RÖD TORSLANDA 101 A
BOPLATSOMRÅDE, ÄLDRE STENÅLDER

Boplats med en stenpackning och talrika fynd tillhörande Lihultkultur. Stenpackningen tolkas som eventuell hyddbotten.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Röd 2^4, Torslanda, Göteborg.
Grävningsorsak: Planerad bostadsbebyggelse.
Grävningstid: 9-12 maj, 23 maj-1 juni 1977.
Antal timmar i fält: 329 arkeologtimmar.
Undersökt yta: Inom undersökningsområdet, som var ca 1000 kvm, grävdes 25 meterrutor och en yta på ca 14 kvm.
Platsledare: Inga Johansson.

TOPOGRAFI

Boplatsen låg i Torslanda på västra Hisingen och var belägen på en platå (fig 1,7-9), som sluttade åt norr och utgjordes av en tidigare brukad åker omgiven av berg. Åkern avslutades i norr av en delvis bar bergknalle. Terrängen nedanför den låg ca 3 m lägre och sluttade något terrassliknande vidare ned mot en mindre väg och på andra sidan av den var dels en bergknalle, som det växte löv- och fruktträd runtomkring och dels kolonilotter. Där nere sträckte sig en smal dalgång (NV-SO), som här är ca 200 m bred och bortanför den reser sig ett bergsparti ca 30 m uppåt.

Öster om boplatsen växer några lövträd, där åkern slutar och ett framför allt enbuskbeklätt bergsparti tar vid och sträcker sig bort mot Torslanda flygplats.

I väster höjer sig terrängen något och en stenmur går över de kala bergknallarna i sydväst-nordostlig riktning och avskiljer denna åker från de nedanför liggande igenvuxna åkrarna. På åkern, där boplats 101A ligger, växer kraftigt gräs och några enar, tallar, rönnar och björkar.

Platsen ligger mellan 25-27 m över havet.

TIDIGARE FYND

Vid olika tidpunkter före 1976 och 1977 års undersökningar insamlades flinta från ett stort område som kallades boplats Torslanda 101. 1976 års undersökning omfattade detta

område. Den framlagda rapporten (not 1) redovisar förutom vid undersökningen framtaget material även tidigare fynd. Två fyndrika områden inom Torslanda 101 avgränsades och kallades 101 A och B. Angående fynden från 101 A se sammanfattningstabell.

ARBETSBESKRIVNING

Inom det område, som misstänktes utgöra en lihultsboplats, grävdes vid 1976 års undersökning fem provgropar. De två lägst liggande provgroparna (provgrop 8 och 91) hade givit mest fynd (not 1).

Fem meterrutor lades upp mitt över området på en nord-sydlig linje (fig 2), där inte berget låg för nära markytan. Då de nordligaste rutorna gav mest fynd togs ytterligare sju rutor upp på den norra halvan, för att samla in så mycket material som möjligt.

I en av de västligaste rutorna (M8, fig 10) framkom berget i den östra halvan av rutan på 0,15-0,2 m djup. Resten av gropen täcktes av en stenpackning med bl a en stor flintklump, som låg i ett något sotigt mörkt jordlager med flintbitar mellan stenarna.

För att se om stenpackningen fortsatte, lades ytterligare rutor och sökschakt upp och först när en yta på ca 27 kvm var framtagen (fig 3), kunde man ana slutet på packningen, bl a på grund av att stenarna låg i en nu synlig bergsskreva och att det bitvis uppstickande berget åtminstone tillfälligt avbröt stensamlingen (fig 11).

I de meterrutor, som grävdes runt omkring, fanns inte några stenar, så förmodligen var stenpackningen begränsad till denna bergsskreva.

På grund av stenpackningen frångicks systemet att gräva meterrutor i 10 eller 20 cm lager (fig 6). Undersökningen avslutades med att stenlagret revs upp och det underliggande porösa, ljusare lagret genomgrävdes. Under detta låg oftaste berget eller den mycket hårt packade ljusa sanden.

Två snitt togs genom de partier under stenarna, som bestod av tjockare, sotigt och mörkt lager (fig 4-5).

Slutligen igenfylldes de uppgrävda partierna.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

Utgångspunkt var 1976 års undersökning (not 1).
Denna sammanfattas :

"101A, som ligger i den östra delen av området, innehöll en bosättning som troligen härrör från Lihultkulturen. Denna bosättning låg ca 25 m över havet på en sluttning som vetter mot norr. Under ploglagret fanns

här ett något svagare humöst lager som hade en tjocklek upp till 0,3 m. Både ploglagret och detta underliggande lager innehöll fynd."

För att bekräfta den gjorda dateringen skulle mer material insamlas genom att gräva ett antal meterrutor.

1977 års undersökning:
Fem meterrutor lades upp på en nord-sydlig linje, där jordlagret var tillräckligt tjockt. Mellan M2 och M3 var jordlagret oftast bara mellan 0,1-0,3 m tjockt.

De tre sydligaste meterrutorna (fig 2) hade ett ploglager på 0,2-0,3 m. Därunder kom ett ljusare något rostfärgat sandlager, som innehöll något grus och var ca 0,4 m tjockt.

På ca 0,4 m djup avtog det ljusa lagret och övergick i ett mörkt grusigt sandlager, som på enstaka ställen verkade vara något bränt. Den mörkare sanden var fläckvis fetare i konsistensen och verkade vara något sotig men innehöll inte några kolbitar. I den nedre delen av lagret låg många 0,05-0,3 m stora stenar.

Under stenarna låg en mycket hård och kompakt lera, som var mycket svår att gräva i.

I dessa rutor (M1, M2 och M4) dominerade gruppen övrig flinta mer än i övriga meterrutor.

I de nordligaste meterrutorna på den östra halvan varierade ploglagret från 0,15 m i M6 till 0,3 m i M10. Därunder kom ett lager med ibland något grusblandad sandig mo, som låg på lera eller direkt på berget, där det låg högre i terrängen.

I M9 låg berget bara 0,1-0,4 m under marknivån och i M13 mellan 0,35-0,6 m.

När M8 grävdes på den västra halvan av området (fig 10) framkom berget bara 0,1 m ned i rutans östra del. En stenpackning låg på ett djup av 0,2 m i den västra delen av rutan. Det tunna jordlagret, som låg intill berget var mörkare än det som låg mellan stenarna och även några kolbitar framkom. Stenpackningen låg betydligt djupare ned under markytan i den nordliga (M16=0,3 m) och den västliga delen närmast slänten.

Stenpackningen (fig 3-5,11) bestod i huvudsak av bara ett lager med stenar. Bara i den nordvästra ytterkanten låg tydligt två lager med stenar på varandra.

Stenarna var i stor utsträckning mellan 0,1-0,3 m stora och kantiga, frånsett några större runda stenar, som låg i förlängningarna av området åt norr och väster.

Mest fynd låg i det mörka molagret i stenpackningen. Enstaka fynd framkom även i det övre skiktet av det ljusare lagret därunder. Längst ned var den finfördelade ljusa sanden mycket hårt packad. I den sydöstra delen gick det mörka lagret och stenpackningen ända ned till berget utan något ljust lager emellan. I den östra delen framkom mer slagen flinta än för övrigt.

I den nordöstra delen var det mörka sandiga lagret fetare och något sotigt och en smal strimma med lättbränd sand kunde iakttas. Detta lager låg i stor utsträckning direkt på berget och något utanför stenpackningen (fig 4).

I den västra delen av stenpackningen och på ca 0,6 m djup, fanns ett liknande lager med mörk, fet och sotig sand, som var fyndrikt. Mitt i detta lager låg en ca 0,5 m lång strimma med ljus sand utan fynd. I profilen (fig 5) framkom klara gränser mellan lagren men det ljusa partiets utbredning gick inte att avgränsa, eftersom lagren övergick i varandra utan några gränser.

FYNDBESKRIVNING

Fynden är sorterade med hjälp av Stina Andersson efter Sorteringsschema för flinta. Detta har utarbetats av Stina Andersson, Karin Rex Svensson och Johan Wigforss och publiceras i denna årgång av Fyndrapporter (sid 215).

Flintmaterialet hade en mycket enhetlig prägel. Gruppen kärnor var stor, 143 stycken, varav 73 övriga kärnor, 43 övriga kärnor med en plattform som de största grupperna. Kärnorna fanns i huvudsak i den västra delen med stenpackningen. Mellan och under stenarna i stenpackningen förekom flera kärnor bl a fynd 45. Kärnorna fanns förutom vid stenpackningen i M3, M5 och M7.

En mikrospånkärna (fynd 7A) var något oklar och kan vara en handtagskärna. En plattformskärna (fynd 15 A-B) kan vara förarbete till handtagskärna. Handtagskärnorna, 8 stycken, hittades i den västra delen av området. De två tydligaste var fynd 28 (fig 15) och en stor och tydlig fynd 29 (fig 21).

Tre kärnyxor påträffades, även dessa låg i den västra delen (fynd 13:A,15 A:B och 29, fig 12-14). Yxan i M13 utanför stenpackningen var en ganska slät miniatyryxa.

Två spånskrapor (fynd 3 och 27, fig 16-17) med konvex ändretusch av lihultstyp hittades. Skrapan, fynd 27, vid stenpackningen var liten och något otydlig i retuschen, medan den i M3 hade en bredare och klarare retusch. Tre avslagsskrapor låg i stenpackningens sydöstra del.

Tretton av sexton knivar var små spånknivar av lihultstyp

(bl a fynd 11A, fig 18, fynd 27, fig 19, fynd 29, fig 22), som förutom i stenpackningen även hittades längre österut i M3, M5 och M11. Dessa fynd kommer strax över 25 metersnivån över havet. En spånkniv var lång och skilde sig därigenom från de andra knivarna. Denna kniv (fynd 27, fig 19) kom från den sydvästra delen av stenpackningen. En lancettmikrolit (fynd 45, fig 20) låg i schaktet under stenarna i stenpackningen. Nästan rakt ovanför och över stenpackningen låg ett borr i M15 (fig 23).

Några övriga retuscherade spetsar, avslag med retusch eller inhak, spån med retusch och ett flertal mikrospån (43 st) framkom även.

Ett enda brunt, tunt fragment av slipat redskap hittades i M1 i det övre lagret. Detta kan ha samband med de över hela området ytplockade redskapen inom fornlämningsområdet Torslanda 101. Fynden från den västligaste delen av stenpackningen hade delvis en något annorlunda karaktär. Spånen och avslagen var i allmänhet något större och tunnare.

Avslagen var oftast ganska tunna, stora och med vassa kanter, som sällan hade några nötningsspår. Mycket av materialet från stenpackningen verkade vara oanvänt och nästan "nyslaget". Bland de 107 spånen och 43 spånfragmenten var många ganska långa och tunna men även breda fanns (fynd 24:B).

Gruppen övrig flinta dominerade och många av dessa bitar hade spår av bearbetning, som ibland var svår att se p g a att delar av materialet var svallat. Ca 20 större obearbetade flintklumpar, med en diameter upp till 0,35 m, låg bland stenarna i stenpackningen. Under den egentliga stenpackningen förekom mindre flintklumpar.

SAMMANFATTNING

Under många år har fynd ytplockats över hela Torslanda 101, som tydligt visade tecken på att det rörde sig om en boplats. 1976 gjordes en provundersökning då ytterligare fynd framkom. Vid 1977 års utgrävning undersöktes 25 meterrutor och ett område på ca 14 kvm inom en yta på ca 1000 kvm på mellan 25-27 m över havet.

De nordligaste meterrutorna innehöll mest fynd.

I den västra delen låg en stenpackning i en bergsskreva, som var mycket fyndrik på flintklumpar, avslag och redskap. Stenpackningen bestod i huvudsak av bara ett lager med stenar och flintan fanns även under stenpackningen. Mycket tyder på att det kan röra sig om en hyddbotten, där man tillverkat flintredskap.

DATERING OCH UTVÄRDERING

Fornlämning Torslanda 101 A ligger över och intill 25 m över havet. Undersökningen 1976 gav så få daterbara fynd att en säker datering var omöjlig att göra. Man fick ändå en antydan om att det kunde röra sig om en lihultsboplats.

1977 års grävning gav ett mycket fyndrikt material, som tydligt pekade på att det rörde sig om en mesolitisk boplats från lihultsperioden.

Bland de fynd, som ger en sådan datering kan nämnas ett flertal handtagskärnor och fragment av mikrospånkärnor, mikrospån, kärnyxor, spånknivar och eventuellt ett par spånskrapor. Om spånskraporna med konvex ändretusch är av lihultstyp är svårt att avgöra (not 2,3,4).

Stenpackningen, som låg i en bergsskreva i områdets nordvästra del, verkade mera vara en konstruktion av människan än av naturen. Flintan låg under och mellan stenarna i stenpackningen. Det rörde sig om både bearbetad och obearbetad flinta. Redskapen, avslagen, knackstenar och råmaterialet fanns här i mycket större koncentrationer än på övriga delar av området. Mindre fläckar med sot och fetare jord fanns även. Kanske har stenpackningen använts som en hyddbotten, där man suttit och tillverkat sina redskap (not 5,6).

SUMMARY

Prehistoric remain Torslanda 101A is situated above the 25 metre contour. The datable finds from the excavation in 1976 were so few that it was impossible to date the site accurately. There were, however, indications that it could be a Lihult settlement.

The 1977 excavation yielded a very rich material of finds which clearly indicates that this is a Mesolithic settlement from the Lihult period.

The finds which support this dating include several handle cores, fragmentary micro-blade cores, micro-blades, core axes, blade knives and possibly a couple of blade scrapers. It is difficult to decide whether the blade scrapers with convex end retouch are of the Lihult type (notes 2,3,4). The packing of stones in a crevice in the north-west part of the area appeared to be man-made rather than a natural feature. Flints were found below and among the stones and include both worked and unworked pieces. Tools, waste flakes, hammer stones, and raw material occurred in much larger concentrations here than in other parts of the area. There were also small patches of soot and rich soil. Did the packing of stones perhaps serve as the base of a hut where people made their tools (notes 5,6)?

Inga Johansson

NOTER:

1) Arvidsson, Eva. Röd, Torslanda 98,100,101,102. Boplatsområden, stenålder. Fyndrapporter 1977. Göteborg 1977.
2) Andersson, S. Heljered, Björlanda 312-315. Boplatsområde, äldre stenålder. Fyndrapporter 1974. Göteborg 1974.
3) Wigforss, J. Önnered, Västra Frölunda 344. Boplatsområde, äldre stenålder. Fyndrapporter 1975. Göteborg 1975.
4) Lundberg, Monica. Undersökningsrapport Tuve Tången, Tuve 18,117. 1966 i GAM:s arkiv.
5) Andersson, S. Undersökningsrapport Skogome, Säve 268. 1967 i GAM:s arkiv.
6) Cullberg, C. Undersökningsrapport Ulvåsa, Västra Frölunda 207. 1965 i GAM:s arkiv.

SAMMANFATTNINGSTABELL

FLINTA	1976 St	1977 St
Skivyxa		
Skivmejsel		
Kärnyxa		3
Slipad yxa - Mejsel		
A. Spetsnackig		
B. Spetsnackig, förarbete		
C. Tunnackig		
D. Tunnackig, förarbete		
E. Tjocknackig		
F. Tjocknackig, förarbete		
G. Håleggad		
H. Håleggad, förarbete		
I. Tunnbladig		
J. Tunnbladig, förarbete		
K. Yxa med utsvängd egg		
L. Yxa med utsvängd egg, förarbete		
M. Yxa av obestämbar typ		
N. Yxa av obestämbar typ, förarbete		
O. Mejsel		
P. Mejsel, förarbete		
Q. Fragment av slipad yxa/mejsel		1
R. Avslag av slipad yxa/mejsel		
Mikrolit		
A. Lancett		1
B. Segment		
C. Trekant		
D. Trapets		
E. Rektangel		
F. Rombisk		
G. Övrig mikrolit		
Hullingspets		
Eneggad spets		
Tväreggad spets		
Tångespets		
Spånpilspets med tånge		
A. Becker typ A		
B. Becker typ B		
C. Becker typ C		
D. Becker typ D		
Flathuggen spets		
A. Med tånge		
B. Utan tånge		
Borrspets		
Övrig retuscherad spets (fragment)		6
- " - ?		1
Dolk		
A. Lomborg typ I		
B. Lomborg typ II		
C. Lomborg typ III		
D. Lomborg typ IV		
E. Lomborg typ V		
F. Lomborg typ VI		
G. Obestämbar typ		
Skära		
Flathugget redskap av obestämd typ		1
Eldslagningssten		
Spånskrapa		
A. Enkel		2
B. Dubbel		
Rundskrapa		
Avslagsskrapa		
A. Enkel	1	5
B. Dubbel		
Flinta m fossil		1

	1976 St	1977 St
Skedskrapa		
Kniv (?)		16(4)
Stickel		
Spån med inhak		
Avslag med inhak		2
Spån med retusch		3
Mikrospån med retusch		
Avslag med retusch (?)	4	119(4)
Kärnborr		
Stycke med tillhuggning	1	15
Kombinerat redskap		
Knacksten	1	
Knacksten, fragment		4
Övrigt redskap		2
Plattformskärna		
A. Konisk kärna med en plattform		
B. Kölformig kärna med en plattform		
C. Övrig kärna med en plattform	1	43
D. Ensidig kärna med två motstående plattformar		2
E. Cylindrisk kärna med två motstående plattformar		
F. Övrig kärna med två el flera plattformar		6
Bipolär kärna		
Övrig kärna	10	73
Övrig kärna och knacksten		1
Kärnfragment		
A. Plattformsavslag	1	5
B. Sidofragment		1
C. Ryggspån		
Mikrospånkärna		
A. Konisk mikrospånkärna med en plattform		
B. Handtagskärna med en plattform		8
C. Övrig mikrospånkärna med en plattform		
D. Cylindrisk mikrospånkärna med två plattforma		
E. Övrig mikrospånkärna med två plattformar		
F. Fragment av mikrospånkärna		3
Mikrostickel		
Spån		107
Korta spånfragment		43
Mikrospån		43
Avslag		3611
Splitter		622
Övrig flinta		5306
BERGART Övrig kärna	1	
Avslag (?)	7	4(2)
Knacksten?		1
KVARTS		9
Avslag (?)	5	3(5)
SKIFFER		
ÖVRIGT	Gr	Gr
Brända ben	1	<1
Bränd lera		5
Kol		25
Fossil		6

Fynd-nr	Enhet M=ruta	Spån		Korta spånfr.		Mikro-spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Flinta redskap			Övrigt		
		st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr
:1-6	1:A M1:A 0-20					1	<1	12	57	6	1	15	107	Slipad yxa-mejsel Q	1	2	Kvarts	1	1
:7-11	1:B M1:B 20-40					1	<1	29	78			77	522	Avslag m retusch	3	19	Bergarts-avslag	3	67
:12-14	1:C M1:C 40-60							10	13			48	585	Avslag m retusch	1	53			
:15														Avslag m retusch?	3	34			
:16-18	1:D M1:D 60-					1	<1					12	520	Avslag m retusch	2	13			
:19-22	2:A M2:A 0-20	1	1					10	10	4	<1	16	150						
:23-26	2:B M2:B 20-40							34	107	18	3	64	550	Stycke m till-huggning	1	11			
:27														Avslag m retusch	6	7			
:28-31	2:C M2:C 40-							16	33	5	1	53	615	Avslag m retusch?	1	6			
:32-36	3:A M3:A 0-20	2	4	1	2			13	49			11	141	Övrig ret spets	1	13			
:37														Stycke m till-huggning	1	9			
:38														Plattforms-kärna C	1	12			
:39-44	3:B M3:B 20-40	8	9	3	6	1	<1	126	670			62	780	Kniv	1	5			
:45														Avslag m retusch	3	20			
:46														Plattforms-kärna C	4	162			
:47-52	3:C M3:C 40-	4	10	3	7	1	<1	70	300			37	360	Spånskrapa A	1	3			
:53														Avslag m retusch	5	68	Bergarts-avslag	1	15
:54-55														Övrig kärna	2	119			
:56-60	4:A M4:A 0- 20					1	<1	14	157	2	<1	84	450	Övrig kärna	3	100			
:61														Avslag m retusch	4	31			
:62-65	4:B M4:B 20-40							15	23	7	1	57	455	Avslag m retusch	1	1			
:66-67	4:C M4:C 40-							4	14			15	257						
:68-73	5:A M5:A 0-20	2	1			1	<1	67	359	15	2	39	307	Plattforms-kärna D	1	43			
:74-78	5:B M5:B 20-40	2	4			1	<1	72	303			45	343	Kniv	1	4			
:79														Avslag m retusch	1	12			
:80														Plattforms-kärna F	1	32			
:81														Övrig kärna	2	86			
:82-85	5:C M5:C 40-	1	1					23	102			27	440	Flinta m fossil	1	27			
:86-91	6:A M6:A 0-20	1	3	1	2			66	178	34	5	130	1170	Övrig ret spets	1	2			
:92														Övrig kärna	2	22			
:93-96	6:B M6:B 20-40	1	3					14	96			43	1010	Avslag m retusch	1	5			
:97-99	6:C M6:C 40-							5	25			11	49	Avslag m retusch	1	6			
:100-103	7:A M7:A 0-20	2	6					124	570			80	525	Avslagsskrapa A	1	45			
:104														Avslag m retusch	2	15			
:105														Stycke m till-huggning	1	4			
:106														Plattforms-kärna C	2	27			
:107														Övrig kärna	5	238			
:108														Mikrospånkärna F	1	2			
:109-111	7:B M7:B 20-							49	115			37	473	Plattformskärna C	1	13			
:112-116	8:A M8:A 0-20					1	<1	55	308	4	<1	39	320	Kniv	1	5			
:117-122	8:B M8:B 20-nedgr	1	<1			1	<1	33	407	4	<1	31	630	Avslag m retusch	2	14			
:123														Övrig kärna	1	37			
:124-127	9:A M9:A 0-20							38	98	19	2	53	186	Avslag m retusch	1	2			
:128														Stycke m till-huggning	1	59			
:129														Övrig kärna	1	15			
:130-133	9:B M9:B 20-berg							42	98	7	2	31	86	Övrig kärna	1	25			
:134-138	10:A M10:A 0-20							8	22			19	210	Avslag m retusch	1	6	Br ben		<1
																	Kvarts-avslag?	1	3

Fynd-nr	Enhet M=ruta	Spån		Korta spånfr.		Mikro-spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Flinta redskap			Övrigt		
		st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr
:139	10:B M10:B 20-40											5	250						
:140	10:C M10:C 40-											1	211						
:141-144 :145	11:A M11:A 0-20							18	87	4	<1	33	155	Kniv Mikrospånkärna F	1 1	3 1			
:146-147	11:B M11:B 20-							3	15			7	91						
:148-152 :153 :154 :155	12:A M12:A 0-40	4	8					63	205	30	3	83	1105	Kärnfragment A Avslag m retusch Övrig kärna	1 1 1	15 25 21			
:156-161 :162 :163	12:B M12:B 40-nedgr	2	9	2	1			86	525	11	1	63	690	Plattformskärna C Avslag m retusch Kärnfragment A Plattformskärna C	1 1 1 1	13 2 49 17			
:164-169 :170 :171	13:A M13:A 0-20	2	3	2	2			51	105	13	1	55	510	Kärnyxa Mikrospånkärna B Övrig kärna	1 1 1	39 15 135			
:172-177	13:B M13:B 20-berg	2	5	2	2			94	308	6	1	48	226	Övr ret spets, fragment	1	<1			
:178-180	14:A M14:A 0-			1	2			30	197			28	1350						
:181-186 :187 :188 :189 :190 :191	15:A-B M15:A-B 0-40	2	6	1	3			107	725	10	1	89	1005	Kärnyxa Övrigt redskap Plattformskäna C Övrig kärna Avslag m retusch Borrspets	1 1 1 4 1 1	85 5 40 145 99 9			
:192-195	16:A M16:A 0-10							23	110	6	<1	19	220	Avslag m retusch	2	59			
:196-199	16:B M16:B 10-20							20	109	4	<1	20	82	Plattformskärna C	1	9			
:200-204 :205 :206 :207 :208	16:C M16:C 20-30					1	<1	99	435	36	4	104	540	Mikrospånkärna B Plattformskärna C Övrig kärna Övrig kärna och knacksten	1 2 1 1	14 21 30 375			
:209-214	16:D M16:D 30-40	1	4			3	<1	57	276	11	2	57	298	Avslag m. ret. Avslag m retusch	1 1	11 3			
:215-216	16:E M16:E 40-nedgr							4	11			3	4						
:217-221	17:A M17:A 0-10							11	29			10	46	Avslag m retusch Mikrospånkärna B	1 1	7 20	Kvarts	1	2
:222-226 :227 :228	17:B M17:B 10-20					1	<1	12	29	3	<1	26	400	Avslag m retusch Plattformskärna C Övrig kärna	1 1 2	19 16 96			
:229-233 :234 :235	17:C M17:C 20-30			1	<1	1	<1	51	236			40	365	Avslag m retusch Plattformskärna C Övrig kärna	1 1 1	8 17 16			
:236-240 :241 :242 :243	17:D M17:D 30-40	1	4					73	233	9	1	54	401	Stycke m tillhuggning Avslag m inhak Avslag m retusch Plattformskärna C	1 1 3 2	11 2 7 34			
:244-246	17:E M17:E 40-nedgr	1	7					14	75			10	58						
:247-251	18:A M18:A 0-10					1	<1	22	89	5	1	11	281	Mikrospånkärna B	1	30			
:252-257 :258 :259	18:B M18:B 10-20	1	1			2	<1	56	254	20	4	48	282	Avslag m retusch Plattformskärna C Övrig kärna	3 1 2	8 11 53			
:260-265	18:C M18:C 20-nedgr	1	1					73	310	6	1	76	1095	Övrig kärna	1	13	Kvarts	1	18
:266-269	19:A M19:A 0-10							20	106	12	2	17	215	Plattformskärna C	1	11			
:270-273	19:B M19:B 10-20					1	<1	35	130	32	6	41	555						
:274-279 :280 :281 :282	19:C M19:C 20-30	2	16			1	<1	66	427	30	5	90	460	Kniv Avslag m retusch Spån m retusch Plattformskärna D	1 1 1 1	3 45 2 103			
:283-285	19:D M19:D 30-nedgr							15	61	2	<1	24	213						

Fynd-nr	Enhet M=ruta	Spån		Korta spånfr.		Mikro-spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Flinta redskap			Övrigt		
		st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr
:286-287	20:A M20:A 0-10							15	35			20	222						
:288-291	20:B M20:B 10-20	2	4					24	148			34	505	Avslag m retusch	3	28			
:292-295	20:C M20:C 20-stenp							26	176	5	1	43	449	Stycke m tillhuggning	1	25			
:296														Avslag m retusch	1	10			
:297														Plattformskärna C	1	50			
:298-302	21:A M21:A 0-10	1	1			1	<1	19	47	11	2	23	154						
:303-307	21:B M21:B 10-20					2	<1	59	235	45	8	94	570	Avslag m retusch	1	5			
:308														Plattformskärna C	1	20			
:309-312	21:C M21:C 20-nedgr							22	36	9	2	58	261	Avslag m retusch	1	2			
:313-317	22:A M22:A 0-10	1	18			1	<1	23	77	5	1	13	423						
:318-322	22:B M22:B 10-20	2	5					65	275	13	2	78	380	Avslag m retusch	4	34			
:323														Kniv	1	2			
:324														Övr ret spets	1	1			
:325														Övrig kärna	1	25			
:326-330	22:C M22:C 20-30			1	1			39	242	5	1	33	178	Avslag m retusch	2	20			
:331														Avslagsskrapa A	1	27			
:332-334	22:D M22:D 30-nedgr							34	197			33	154	Övrig kärna	1	39	Kol x		4
:335																	Kvarts	1	29
:336-340	23:A M23:A 0-10			1	1			18	92	3	<1	19	30	Avslag m retusch	2	15	Knacksten?		
:341														Kärnfragment A	1	6	bergart	1	125
:342-343														Fragment av knacksten	1	38			
:344-350	23:B M23:B 10-20	1	2	2	3	4	<1	34	30	14	2	92	660	Kärnfragment A	1	6			
:351														Övrig kärna	1	29			
:352-356	23:C M23:C 20-nedgr					1	<1	8	19	3	<1	38	261	Övrig kärna	1	33			
:357-361	24:A M24:A 0-10			1	1			21	113	8	1	12	26	Spån m retusch	1	23			
:362														Övrig kärna	2	33			
:363-368	24:B M24:B 10-nedgr	3	17			2	<1	76	349	9	1	89	507	Mikrospånkärna B	1	10			
:369														Övrig kärna	3	52			
:370														Spån m retusch	1	3			
:371														Mikrospånkärna F	1	2			
:372														Avslag m retusch	3	24			
:373-376	25:A M25:A 0-nedgr							8	46	4	3	13	438	Avslag m retusch	1	18			
:377														Övrig kärna	1	20			
:378-383	26 V om M19 +M2m O-steril sand	3	15	4	4			89	376	9	3	66	825	Stycke m tillhuggning	1	3	Fossil	1	2
:384														Avslag m inhak	1	9			
:385														Avslag m retusch	3	17			
:386														Plattformskärna C	1	5			
:387-388														övrig kärna	1	14			
:389-394	27 SV O-steril sand	5	12	3	7			151	875	11	2	119	2410	Kniv	1	12	Avslag av bergart?	1	62
:395														Spånskrapa A	1	3			
:396														Avslag m retusch	3	23			
:397														Stycke m tillhuggning	2	151			
:398														Plattformskärna F	2	47			
:399														Plattformskärna C	5	118			
:400-401														Övrig kärna	6	526			
:402-408	28 SO O-nedgr	14	43	9	18	4	2	477	2250	15	4	681	7350	Övrig kärna	6	83	Kvarts-avslag?	4	52
:409														Plattformskärna C	7	118			
:410														Plattformskärna F	2	38	Avslag, bergart?	1	18
:411														Stycke m tillhuggning	2	155			
:412														Övr ret spets?	1	21			
:413														Avslagsskrapa A	3	97			
:414														Knivar	5	15			
:415														Övr ret spets	3	6			
:416														Avslag m retusch	17	127			
:417-419														Mikrospånkärna B	1	15			

x vänd

	Fynd-nr	Enhet M=ruta	Spån		Korta spånfr.		Mikro-spån		Avslag		Splitter		Övrig flinta		Flinta redskap			Övrigt		
			st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	st	gr	art	st	gr	art	st	gr
:420-426	29	NV O-nedgr	10	73	1	6	3	1	370	2333	16	3	226	2905	Stycke m tillhuggning	1	54	Kvarts-avslag	3	19
:427															Knivar	2	10	Br ben		<1
:428															Knivar?	2	6	Kol		20
:429															Kärnfragment A	1	8			
:430															Plattformskärna C	2	67			
:431															Avslag m retusch	13	282			
:432															Kärnyxa	1	74			
:433															Mikrospånkärna B	2	80			
:434															Knackstensfragm	3	29			
:435-438															Övrig kärna	5	309			
:439-445	30	NO O-nedgr	6	20	1	4	3	2	248	1520	19	3	108	1130	Plattformskärna C	4	600			
:446															Mikrospånkärna B	1	12			
:447															Övrig kärna	4	142			
:448															Avslag m retusch	3	167			
:449															Stycke m tillhuggning	1	30			
:450															Övrigt redskap	1	15			
:451															Kniv?	1	29			
:452															Flathugget redskap av obest typ	1	1			
:453															Kniv	1	3			
:454-457	31	M17 nedgr	2	4	2	6			6	99			16	22						
:458-461	32	M8 nedgr							6	31			17	263	Avslag m retusch	1	5	Br lera		5
:462-465	33	M15 nedgr	1	2					10	74			16	409	Stycke m tillhuggning	1	75			
:466-468	34	V M15 nedgr	1	2					8	18			16	238						
:469-472	35	M19 nedgr							21	178	3	1	32	623	Plattformskärna F	1	454			
:473-475	36	M21 nedgr	1	4					16	67			×	×	Kärnfragment B	1	40			
:476															Övrig kärna	2	46			
:477-480	37	S M21 nedgr	1	5					3	17			2	125	Avslag m retusch	1	6			
:481															Övrig kärna	1	105			
:482-484	38	M22 nedgr							8	32	4	2	30	497						
:485-487	39	M23 nedgr							12	60	15	3	43	288						
:488-491	40	S M23 nedgr							15	56	14	4	69	517	Avslag m retusch	1	6			
	41:A	M24 nedgr																		
:492-494	41:B	M24 under sten							7	64			14	129				Kvarts	2	10
:495									1	2										
:496-498	42	SSO nedgr							51	388			126	2380	övrig kärna	3	121			
:499-500															Avslag m retusch	1	18	Kvarts	2	14
:501																		Fossil	1	4
:502-507	43	OSO nedgr	1	2	1	<1			57	215	10	2	635	62	övrig kärna	1	87	Kvarts	1	1
:508-509															Avslag m retusch	1	6			
:510-515	44	NV nedgr					1	<1	31	146	3	1	26	319	övrig kärna	1	14	Kol		1
:516-521	45	Sch I nedgr (i M12, M16, M18, M20)	7	34	2	5			100	550	3	<1	135	2275	Avslag m retusch	6	209			
:522															Kniv?	1	3			
:523															Stycke m tillhuggning	1	140			
:524															Mikrolit A	1	2			
:525															Plattformskärna C	2	48			
:526															övrig kärna	3	172			
:527-531	46	NO nedgr	3	8					47	206	4	1	39	761	Avslag m retusch	1	11			
:532															Kniv	1	6			
	Summa		107	375	44	84	43	30	4277	20953	622	114	5306	51095		335				

x :533 22:D

xx :534 36

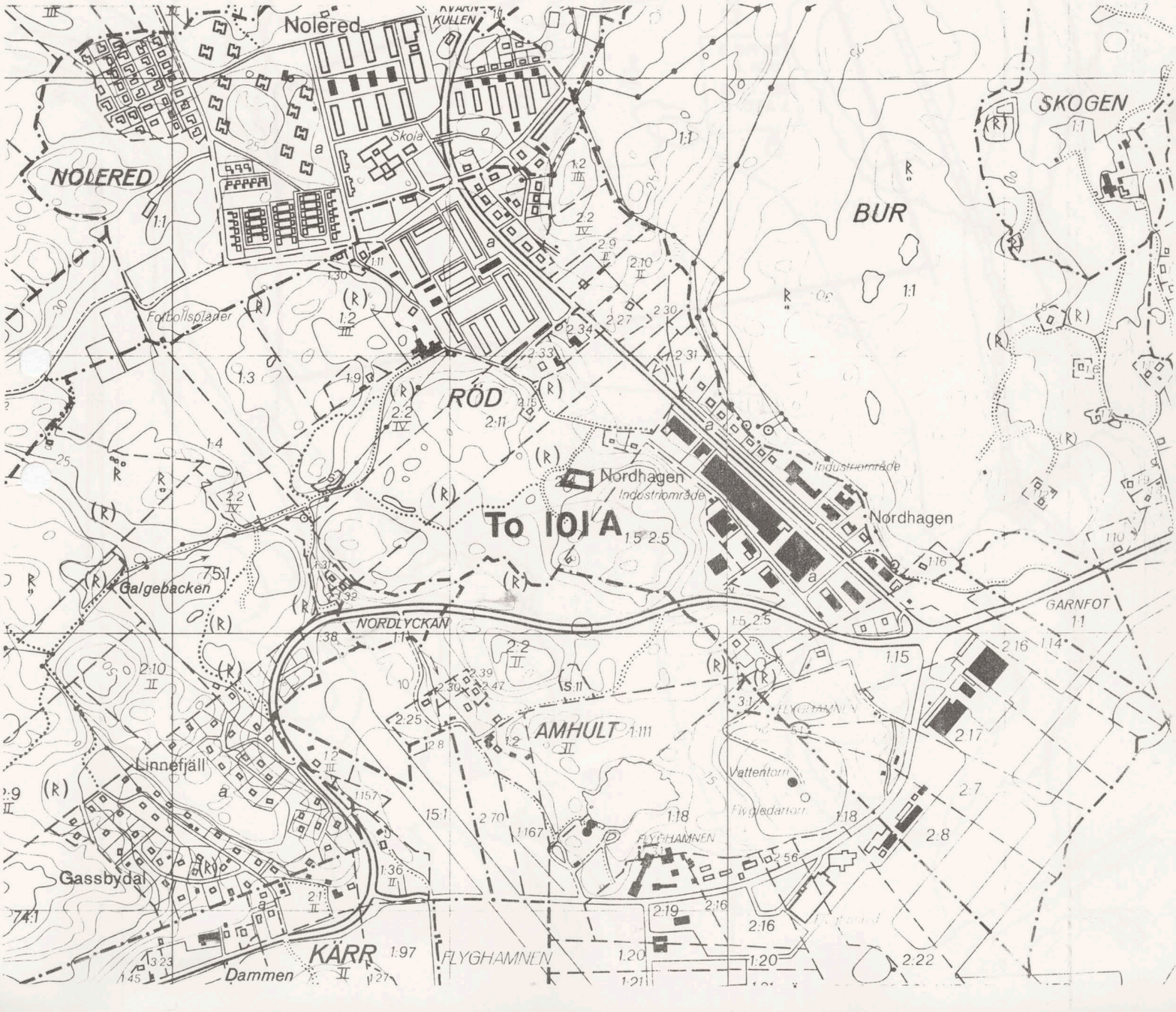
Övrig flinta
32 st 500g

Kol 4g

Fig 1
Ekonomisk karta med undersökningsområdet markerat.
Skala 1:10 000
Översikt. Skala 1:50 000

Economic map showing the investigation area.
Scale 1:10 000
General view. Scale 1:50 000

To 101 A. PLAN ÖVER METERRUTOR
PLAN OF METRE SQUARES

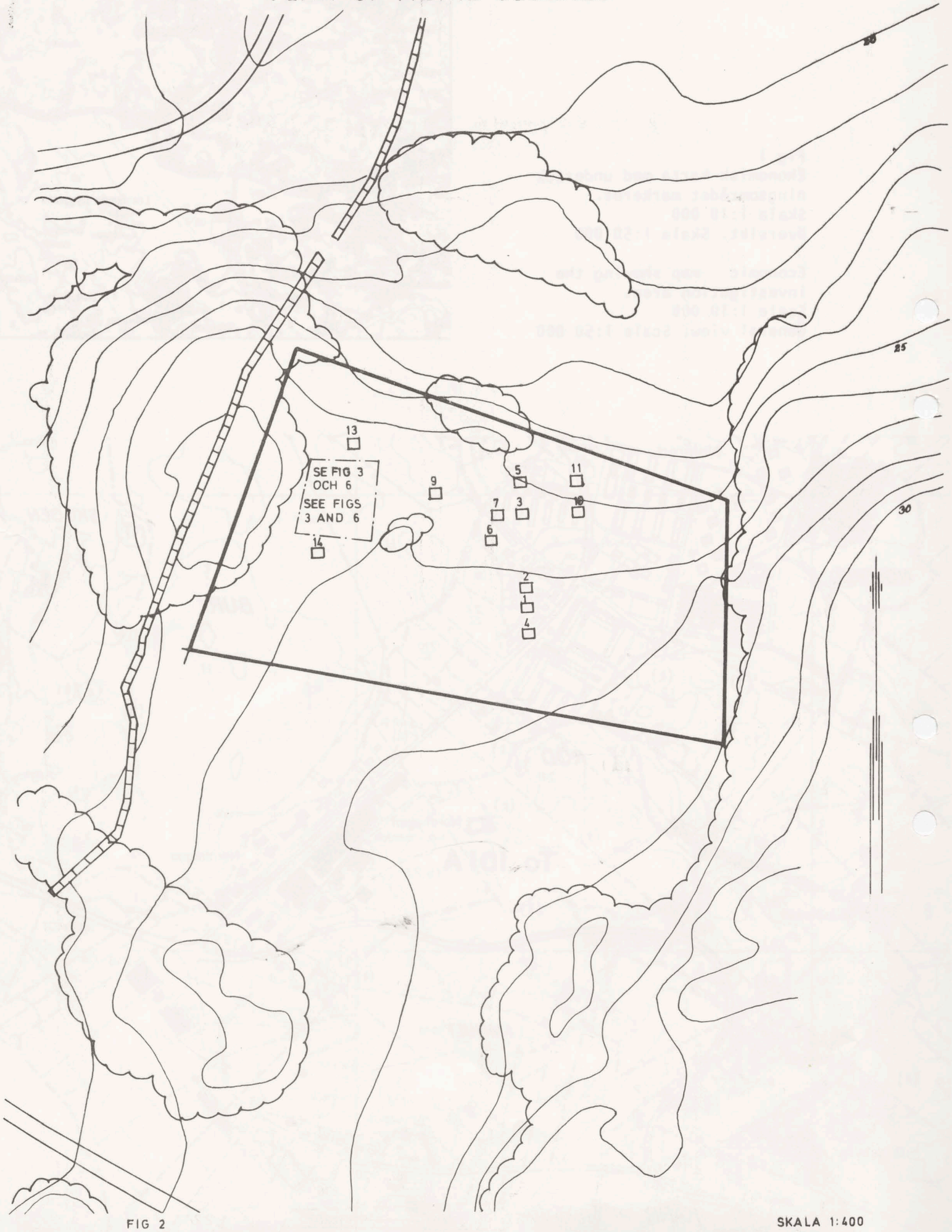
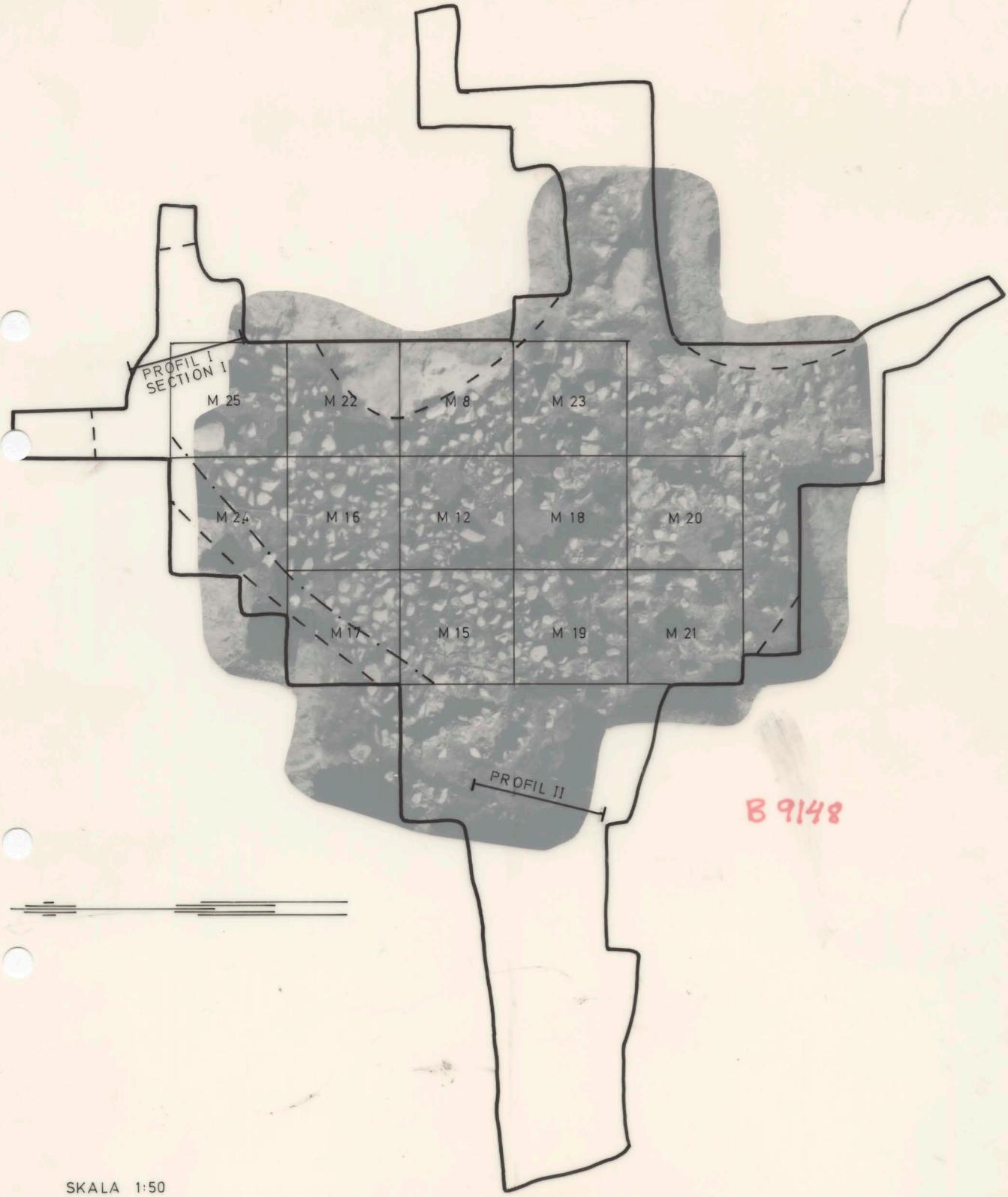

FIG 2

SKALA 1:400

To 101 A. PLAN. STENPACKNING
PLAN. PACKING OF STONES

B 9148

SKALA 1:50

M 25 METERRUTOR
METRE-SQUARES
GRÄNS FÖR DJUPARE NEDGRÄVNING OCH TVÅ LAGER STENAR
LIMIT OF DEEP DEPRESSION AND TWO LAYERS OF STONES
GRÄNS FÖR STENPACKNING
LIMIT OF PACKING OF STONES

FIG 3

Transparent paper - Svart tusch

B 9148

To 101 A. PROFILER. SECTIONS

PROFIL I SECTION I

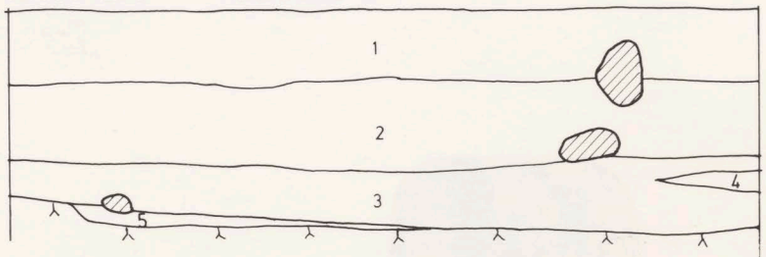

FIG 4 SKALA 1:20

PROFIL II SECTION II

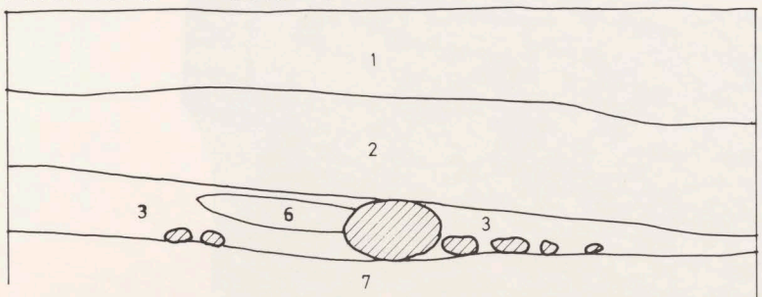
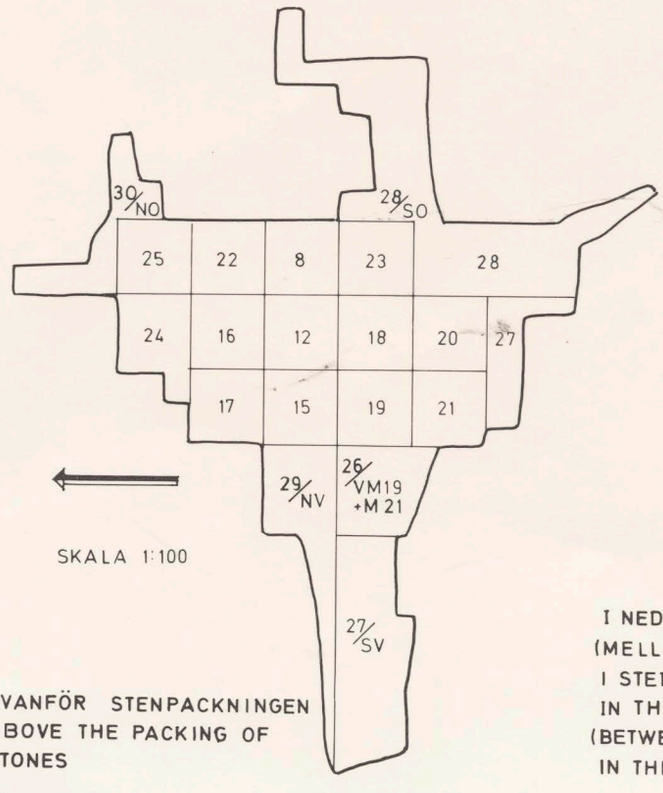

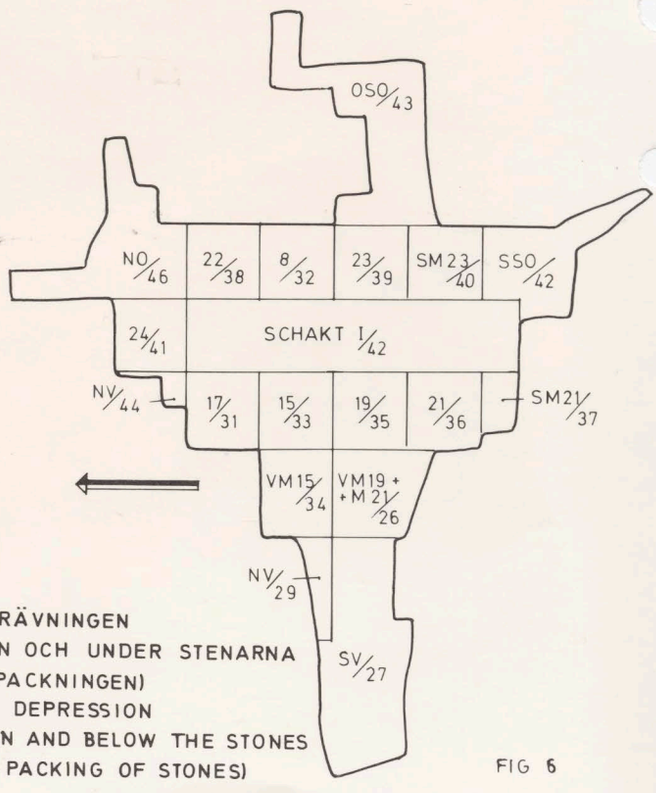
FIG 5 SKALA 1:20

1 PLOGLAGER
PLOUGH SOIL
2 BRUN, SANDIG MO
BROWN, FINE SAND MIXED WITH COARSER SAND
3 MÖRK, FET, SOTIG SAND
DARK, RICH, SOOTY SAND
4 BRÄND SAND
BURNT SAND
5 FINKORNIG GRÅ SAND
FINE-GRAINED GREY SAND
6 LJUS SAND
LIGHT SAND
7 KOMPAKT LERBLANDAD SAND
COMPACT SAND MIXED WITH CLAY
STEN
STONE

FYNDPLAN. STENPACKNINGEN
FIND PLAN. THE PACKING OF STONES

OVANFÖR STENPACKNINGEN
ABOVE THE PACKING OF STONES

I NEDGRÄVNINGEN
(MELLAN OCH UNDER STENARNA I STENPACKNINGEN)
IN THE DEPRESSION
(BETWEEN AND BELOW THE STONES IN THE PACKING OF STONES)

FIG 6

FIG 4-6

B 8701

Fig 7
Översikt över Torslanda Röd från nordost. Boplatserna Torslanda 101A och 101B markerade.
Av försvarsstaben godkänd för publicering. Foto Lars Noord
General view of Torslanda Röd. The settlements Torslanda 101A and 101B are marked.
Reproduced by permission of the Swedish Defence Staff. Photo Lars Noord

B 9149

Fig 8
Översikt över undersökningsområdet från öster.
General view of the investigated area from the east.

Fig 9 B 9150
Översikt från nordväst.
General view from the north-west.

Fig 10 B 9151
Området för stenpackningen.
The area with the packing of stones.

A 382

Fig 11 Stenpackningen från nordväst. Foto Lars Noord The packing of stones from the north-west. Photo Lars Noord

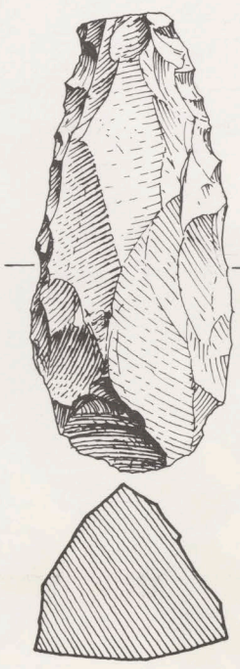

Fig 12

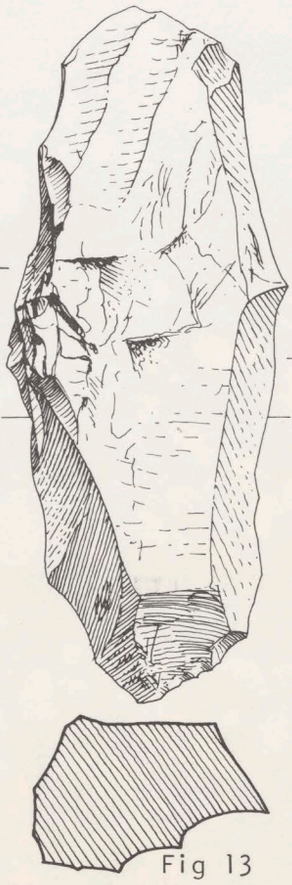

Fig 13

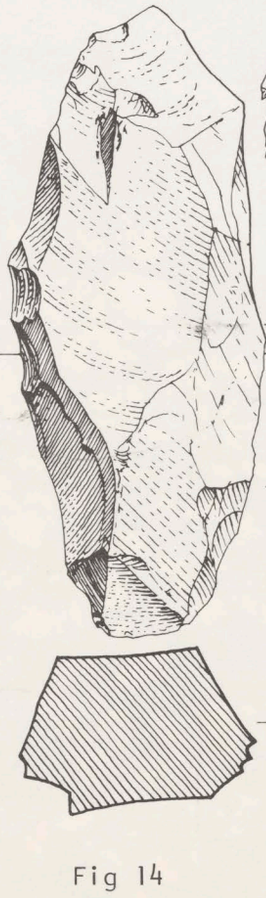

Fig 14

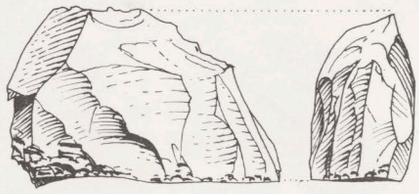

Fig 15

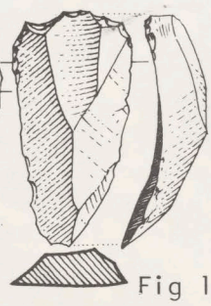

Fig 16

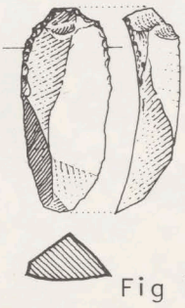

Fig 17

Fig 18

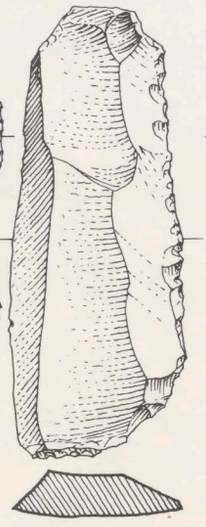

Fig 19

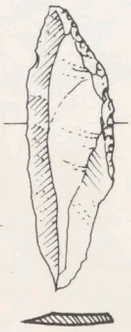

Fig 20

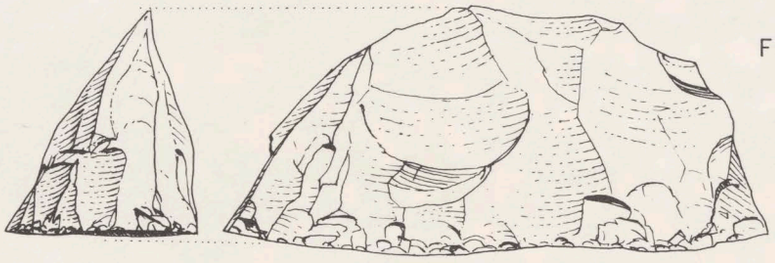

Fig 21

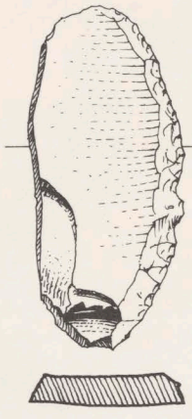

Fig 21

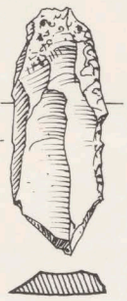

Fig 22

Fig 23

Fig 12 Kärnyxa, fynd 13A	Fig 12 Core axe,find 13A
Fig 13 Kärnyxa, fynd 15A-B	Fig 13 Core axe, find 15A-B
Fig 14 Kärnyxa, fynd 29	Fig 14 Core axe,find 29
Fig 15 Handtagskärna, fynd 28	Fig 15 Handle core,find 28
Fig 16 Avslagsskrapa, fynd 3C	Fig 16 Flake scraper, find 3C
Fig 17 Avslagsskrapa, fynd 27	Fig 17 Flake scraper, find 27
Fig 18 Kniv, fynd 11A	Fig 18 Knife,find 11A
Fig 19 Kniv, fynd 27	Fig 19 Knife, find 27
Fig 20 Lancettmikrolit, fynd 45	Fig 20 Lanceolate microlith,find 45
Fig 21 Handtagskärna, fynd 29	Fig 21 Handle core,find 29
Fig 22 Två knivar, fynd 29	Fig 22 Two knives,find 29
Fig 23 Borrspets,fynd 15A-B	Fig 23 Point of awl,find 15A-B

Skala 1:1